

Motion till riksdagen

1989/90:Fi512

av Lars Werner m.fl.(vpk)

Offentlig upphandling

Regional- och miljömässig hänsyn vid offentlig upphandling

Den ekonomiska politiken i Sverige, går i första hand ut på att främja ett kapitalistiskt produktionssätt, där ekonomisk tillväxt på marknadens villkor är målet. En sådan utveckling skapar problem i samhället. I sin yttersta konsekvens innebär den att mänskliga behov endast tillgodoses om de ger en ekonomisk lönsamhet för kapitalägaren. På samma sätt hanteras miljön. Naturen förbrukas utan tanke på de miljömässiga konsekvenserna, vilket skapar stora problem med utsläpp av skadliga ämnen till luft, mark och vatten.

En lång period av högkonjunktur har inte inneburit vare sig regional balans eller minskade miljöproblem. Fortfarande finns det stora regionala skillnader i Sverige, när det gäller sysselsättning, vård och omsorg. Och fortfarande ökar de negativa miljöeffekterna. Det räcker alltså inte med ekonomisk tillväxt för att lösa dessa problem. Någon form av styrmedel – piska eller morot – måste till i ett kapitalistiskt samhälle.

De regionalpolitiska målen kommer delvis att omformas, om man utgår från den regionalpolitiska kommitténs betänkande, men fortfarande kommer en regionalpolitisk omfördelning av resurser att krävas. Ett bidrag till en regionalpolitisk balans, samtidigt som en ökande andel av produktionen sker inom landet och slipper importeras, är att den offentliga upphandlingen i högre grad än nu inriktas på inhemsk produktion på orter och i regioner där den får en positiv effekt på regionens utveckling. På motsvarande sätt borde man kunna ställa miljökrav på de produkter som upphandlas.

Ett särskilt hot mot utsatta regioner, utgör de närmanden till EG som hela tiden pågår från Sveriges sida. Av UD:s rapport om det västeuropeiska integrationsarbetet 1989 framgår det att "För EFTA-länderna och kanske särskilt för Sverige är offentlig upphandling ett av de viktigaste samarbetsområdena med EG. Det övergripande målet är lika behandling för varor och tjänster med ursprung både i EG- och EFTA-området vid offentlig upphandling." Sverige har en av de öppnaste lagarna i Europa vad gäller offentlig upphandling, allmännyttiga företag undantagna. När det gäller offentlig upphandling inom EG så pågår arbete med att skärpa reglerna för offentlig upphandling i syfte att uppnå total fri konkurrens. Formella förhandlingar kommer att upptas med EFTA-länderna under 1990.

Mot bakgrund av att kunskaperna om vad som händer med utsatta regioner vid ett närmande till EG är mycket bristfälliga, finns det all anledning att

hysa oro för vilka effekter de nya besluten om offentlig upphandling kommer att få. Det är ju inte bara en stor marknad för svenska bolag inom EG-länderna. Det finns också en risk att svenska företag, som idag producerar för den svenska marknaden, slås ut.

Av förarbetena till upphandlingsförordningen (prop. 1973:73) framgår att myndigheterna inom ramen för gällande upphandlingsbestämmelser bör medverka till att en ökad del av upphandlingen läggs ut hos företag i de fyra nordligaste länen. Detta innebär att Norrlandsföretagen ska ges företräde vid anbud som bedöms likvärdigt med annat företags anbud. (Jfr s. 25 i Bestämmelser för statlig upphandling, riksrevisionsverket juli 1986). Mot bakgrund av att det fortfarande – trots rådande högkonjunktur – finns regional obalans är det märkligt att ingen översyn av upphandlingskungörelsen gjorts.

Mot bakgrund av ovanstående anser jag att en översyn av upphandlingskungörelsen bör komma till stånd.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs
att riksdagen hos regeringen begär en översyn av upphandlingskungörelsen i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 24 januari 1990

Lars Werner (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Maggi Mikaelsson (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)